

Regeringen finder dog, at visse fundamentale arbejdstagerrettigheder har en så universel karakter, at det er berettiget at søge effektive midler, der kan fremme respekten herfor. Jeg tænker først og fremmest på ILO-konventionerne om organisationsret og forhandlingsfrihed og konventionerne mod slaveri og børnearbejde.

Regeringen støtter derfor, at der i både ILO og WTO indledes drøftelse om muligheden af på disse specifikke områder at søge mere effektive håndhævelsesbestemmelser, der kunne omfatte handelspolitiske foranstaltninger. Det vil imidlertid være af afgørende betydning, at sådanne bestemmelser udarbejdes i samarbejde med de fattige lande, og at de ledsages af retningslinjer, der kan hindre protektionistisk misbrug.

Regeringen kan derimod ikke støtte, at der i det multilaterale handelssystem, dvs. WTO-overenskomsten, gives en bred undtagelse, der gør det muligt at straffe lande, der ikke overholder sociale rettigheder af økonomisk art, f.eks. løn- og arbejdstidsforhold. Vi kan ikke blot overføre vores normer til de fattige lande og true med handelssanktioner, hvis de ikke lever op til disse normer. En sådan fremgangsmåde ville åbne op for protektionistisk misbrug og være farlig for det åbne handelssystem. Da det ville være til stor skade for udviklingslandene, ville det også være i strid med vores generelle udviklingspolitiske målsætning.

Det må i øvrigt formodes, at der på intet tidspunkt kan forventes opnået enighed i WTO om sådanne bestemmelser, og ensidig anvendelse ville være at gennemtrumfe den stærkes ret i strid med WTO-forpligtelserne.

Regeringen vil generelt foretrække, at man først og fremmest baserer sig på gulerodsmetoden frem for stokkemetoden. Det er der taget de første skridt til i EU's nye generelle toldpræferencesystem, hvor der åbnes mulighed for at give udviklingslandene supplerende toldpræferencer, hvis de respekterer de fundamentale ILO-konventioner.

Jeg vil slutte min besvarelse af forespørgslen med at understrege, at de tre overordnede målsætninger, der fremgår af forespørgslen, nemlig fremme af miljøhensyn, fremme af arbejdsmarkedshensyn og fremme af de fattige landes udvikling, alle nyder regeringens fulde støtte.

Regeringen vil over en bred front arbejde for, at disse hensyn fremmes på internationalt plan. Det gælder om at vælge det forum og den indsatsform, der i den konkrete situation er bedst

egnet. Det gælder også om at sikre, at der er sammenhæng i vor politik på de forskellige områder, at der med andre ord trækkes på samme hammel.

Vi kommer ikke uden om, at der i visse tilfælde kan være et modsætningsforhold mellem miljøhensyn og sociale hensyn på den ene side og handels- og udviklingspolitik på den anden side. Vi kommer længst med samarbejde og ved at anvende incitamenter, der tilskynder udviklingslandene til at deltage i det internationale samarbejde om forbedring af miljø- og arbejdsmarkedsforhold. Anvendelse af pression må være undtagelsen.

En afgørende forudsætning for, at udviklingslandene kan forbedre deres situation, er, at de kan tage del i den internationale handel og opbygge en selvberende økonomi.

Beklageligvis må vi konstatere, at udviklingslandenes integration i den internationale handel går meget langsomt, når vi vel at mærke ser bort fra de nyindustrialiserede lande i Asien. For de fattigste udviklingslande må vi endda konstatere, at deres andel af verdenshandelen er faldende. Vi må derfor i videst muligt omfang undgå at lægge hindringer i vejen for udviklingslandenes deltagelse i den internationale handel og koncentrere vor indsats om fortsat forbedring af deres markedsadgang.

Forhandling

Steen Gade (SF):

Jeg vil gerne starte med at sige tak for en grundig besvarelse. Ministerens besvarelse bekræftede – nok mere end jeg havde forventet – mine betragtninger om, at vi i dag betræder jomfruelig jord i debatten.

Der er mange betragtninger fra ministeren om på den ene side og på den anden side. Man sidder sådan lidt med spændt tilbageholdt åndedræt og tænker: Hvor ender det? Jeg må konstatere, at det endte på det rette sted, et sted, hvor vi kunne blive enige, men måske nok uden den store argumentation for, hvorfor man endte netop dér, og uden den store begejstring. Men det vigtigste er, at det ser ud til, at vi er enige om de konklusioner, som kan være hensigtsmæssige og nødvendige at træffe i dag.

Jeg vil godt rette en misforståelse. Det fremgik af udenrigsministerens tale, at forespørgerne skulle mene, at det at indføre miljøklausuler og sociale klausuler er naturligt foreneligt med, at det skal gå de allerfattigste lande bedre.